

նում, այն է՝ «չեմ ճանաչում»։ Երրորդ անգամ նորից է ներկայանում Ամիր օղլուն. նա պատասխանում է. «Բիլ մանամ», որի երկդիմի նշանակութիւնն է՝ «Գիտցիր, ես եմ», սակայն օտարականն իսկական մտքով է ըմբռնում, այսինքն «չգիտեմ» և հեռանում է։ Վերջը, սակայն, օտարական աշուղը հասկանալով Ամիր օղլու առածներին միտքը՝ ամօթահար հեռանում է Նոր-Ջուղայից, առանց այլ ևս նրան տեսնելու։

Ահա այն հատ ու կտոր տիղեկութիւնները, որ կարողացել ենք գտնել երգչի

մասին. իսկ նրա կեանքի այլ հանգամանքները՝ թէ Բնչպիսի միջավայրում և հանգամանքների մէջ զարգացել ու կերպարանւել է նրա երգիծական ձիրքը, Բնչ գործունէութիւն է ունեցել, ո՞վքեր են նրա կրթութեան Վրա զրել իրենց ինքնորոշ դրոշմը, ո՞ւր և Բնչպիսի շրջաններում է անցկացրել իր օրերը. — առհասարակ այս հարցերի մասին ոչինչ տեղեկութիւններ չկան. ուրեմն ասենք մի քանի խօսք էլ նրա երգերի մասին։

(Շարունակելի)

Ա. ԵՐԵՄԵԱՆ

ԲԵՐԷՔ ԻՆՁ ԶԱՅՆ

ԲՈՂՈՐ ՀԱՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ

Փողոցին մէջն եթէ երբեք հանդիպիք Մերկ լակոտ մը, սեւ ու խոշոր աչքերով. Որ կը շըրջի սուլելով «Մեր հայրենիք», Բերէք ինձ գայն, բերէք իմ գիրկըս սիրով։

Պիտի պագնեմ անոր ճակատը մըրոտ, Գըրոշմելով այնտեղ հոգի մ'ապրտամբ. Պիտի վառեմ աչքերուն մէջն առաւօտ, Հայաստանի արեգակին պերճութեամբ։

Արշալոյսի մ'երկունքն ունի ահաւոր իր ամպոտած յօնքերուն տակը խռով. Բերէք որ ես սըրբեմ աչքերն իր աղուտը Այնտեղ գըծեմ նոր Հայաստան մը փառքով։

Կուրծքը պատեմ սեւ ժայռերէն վան - Տոսպի, Լահագնութեան Տիգրաններուն տամ հանճար. Եւ վարդանի մութ կարմըրութիւնը սըրտի, Որ բարձրանայ հըսկայանայ անդադար։

Ձուլեմ անոր երկու երկաթ բազուկներ, Սիրտ մը պողպատ, արեւ աչքեր հըրպաւ. Որպէս հոգի չընչեմ իըրոխտ բուք մեր. Թիկունք տալով կողը Մասեաց վեհափառ։

Անոր վառվռուն հոգիին մէջ ըստահակ, Որբութեան հետ կ'ապրի ազնիւ ցեղ մը հին. Անոր ծըծած կաթն արեւն է դառնորակ. Ու մայր չունի, Թուրքերը զայն կտորեցին։

Ջայն փողոցները նետեցին ցընցոտիկ փափուկ ձեռքին ցուպ մը տալով պանդըխտի. Գընա՛ ըսին, դուն հոս չունիս հայրենիք Եւ ոչ հայր մը որ քաշերուն հետ հանգչի։ —

Արտասուելով դու որդեակ իմ գընացիր Մինչեւ Տէրգօր մինչեւ Նիւ-Ելթօր ու մինչեւ ... Ճամբաները Հայ արիւնտով ներկեցիր, Գըտնելու քեզ պատառ մը հաց, քիչ մ'արեւ։

Ո՞վ արտասուեց քեզ հետ ընկեր առ ընկեր. Ո՞վ սըրբեց այն ցօղն աչքերուդ յորդառատ. Համբուրեցին ու մատնեցին քու պարզ սէրն։ Հըպարտ հոգիդ լոկ քեզ մընաց։ — Բաւ է այդ։

Բաւ է քեզ այդ երբ երակիդ մէջն ունիս Վահագնեբրու աստուածային արիւնէն, Երբ զաւանի ես երիտասարդ իմ ցեղիս, Որ չի մատներ ոչ քաջութիւն և ոչ քնն։

ձակաւորը թող այժմ համբուրեմ լայնաբաց
Եւ Հայութեանը երկրպագեմ հաստաքով,
Ո՛վ հայրենի գեղեցկութիւն տանջուած,
Ու մերձեկամ ըսպիկեբուրդ յարգանքով:

Իկուր օր քեզ սորվեցընեմ պապերուս
Քաշի խօսքերն ու մարտական քայլերգներ.
Բանամ քեզի խորեկային խոովայոյզ,
Եւ հոգւոյդ մէջ զընեմ վրէժի մորրիկներ.

Որ լըըըըլիս թափառական դռնէ դուռ,
Որ չըմուրաս թուղթ մը անարգ անցագրի.
Ազատ մեծնաս, հըպարտ մեծնաս, կաշմբուռն
Ջաւակի ըլլաս հայրենիքիդ արժանի:

Իս կը սիրեմ քո խենթ արեւնն Հայկական,
Քոցն աշքերուդ որ մինչ երկինք կ'երկընայ.
Այնտեղ թաշի և հաւատքի լոյսեր կան,
Այնտեղ կ'անցնի մեր փառքերու հին ճամբան:

Խըմէ՛ անյազ Հայ մայրերուն կաթն եռուն
Դընդերներէդ ցուլի կորով թող իջնէ.
Ձախըդ լուսնին, աջդ երկարես արեւուն,
Մարմինդ ամբողջ մայր Հայաստանը բրնձէ:

Իբր հընազանդ հայրենիքիդ օրէնքին
Դու բընաւոր օտարին դէմ միշտ ելլես,
Ան առին լոկ տաք համբոյրով քո հակոյն
Պիտ' ըսեմ քեզ, Ապրիւս տոյգաս, դուն Հայ ես:

Հ. Վ. ՅԱՎԱՆԵՆԵՍԵԱՆ

ԵՂԵՒԻՆԻՆՆ ՏԱԿ

Շատեր շատ են, և ինչիւր թերեւ մաշկած
Այնչափ այս փոքրիկ, բայց ոսկեղինիկ գրուի-
գործոց գրքոյկը: Տար և հոգիստով խօսակ-
ցոյթիւն մը բնութեան և բանաստեղծին մէջ,
որ Նահապետիկ ալիկոծուած ներաշխարհն
ի յայտ կու գայ, ամայի բնութեան մէջ, իր
ամբողջ տենչանքներով, յոգոտմներով և քառ-
դոսիւններով: Այնտեղ խտացած է զգացում,
նկրտ մի անագիկ փոքորիկ, կրքերու մի ու-
ծեղ ընդհարում:

Բնութեան և մարդ խառնուած՝ իրարաւ մէջ
կը ցոյանան, իրարմով կը հոգանան: Թռչիկ-
ները երէ հայրենակարօտ յուզումներ և կրս-
կիծներ ունին, Նուագները սիրոյ և գեղեցիկին
շար, «Բլեյ Եղեւնեա»-ը երկնքի խորագրին
ունի, հոգոյ աղաղակը, և ձմարտոտքեան
վկայ է բնութեան մէջ գրուած:

Կարելի չի գայն ընթերցող ասանց հոգեպէս
փոխաւորա՝ գիրքը խիսի՝ ասանց շփոք գեւե-
լանքով պարտադրած՝ փարկեմ մը ինքզինքը
փնտռելու:

Հեղինակը հոն մարտաբօրեան գոյած է իր
Եւ—ը անսահմանին հետ: Ընդու տուած է
գիւղը շրջապատող անշուշտ տարիներուն:
Բարեկոյտ հրեշտակի մը քենրն ասած է իւր

անայլև տաքածուող մեծնաւոր Եղեւնի: Քաւի-
ները կ'ոռօթն, կը ստարան իր սրտին բարախաւ-
ներուն պէս, իր մոլոր արշաւներուն նման:

Եւ գիտե՛ մոգական գործարեմք իրարաւ գո-
ղեղ այս աշխարհն եակները, ու կազմել մէկ շէնք,
մէկ մարմին, ինչպէս իր ամենաբարդ եւր:

Այնչափ սիրտը շատ ընդարձակ է, անոր
հոգին մի անշաղ ժով է, անա անսահման տիե-
զերքն անգամ իր խորաբարձանց մտքին ան-
ճռել կու գայ, և ջղագրգիւ կը փնտսէ այն աշ-
խարհներ, այն հորիզոններ: Այնքան քան իրեն
մոլոր և ունայն կը բռնի, ու բնութիւնը ասն-
դոպ ըլլած կը բարձրանայ ամպերէն վեր,
ստողերէն վեր, մինչև Արարչապետը: Այն
սրտին որ ոչ ճերպեղ ասէ շատ»՝ յոգոտոյ տա-
լա համար:

Եւ անա իր խորհրդածութիւններու վախ-
ձանին, մենք կը տեսնենք բոլոր ունայնութեանց
յուսահատ անդադարաւորներ, զորքերական եւ-
կարագիւրը: Ոչ Նահապետը յոգնած ունչու-
րեան ձնշումէն բոլորանալը կը գիտէ առ Այն
որ ամեն ինչ է, որ միայն կայ ու չ'անցնիր,
չեղծանիր, ինչպէս ճողի հաստ խաւերով
ժածկուած հագարաւոր ազգեր և պատմա-
բիւններ: